

**COLLEGE
VAN
PROCUREURS-GENERAAL**

**COLLÈGE
DES
PROCUREURS GÉNÉRAUX**

Brussel, 14 juli 2010

Bruxelles, le 14 juillet 2010

**OMZENDBRIEF NR. COL 15/2010 VAN HET
COLLEGE VAN PROCUREURS-GENERAAL BIJ DE
HOVEN VAN BEROEP**

**CIRCULAIRE N° COL 15/2010 DU COLLÈGE DES
PROCUREURS GÉNÉRAUX PRÈS LES COURS
D'APPEL**

Mijnheer de Procureur-generaal,
Mijnheer de Federale Procureur,
Mijnheer/Mevrouw de Procureur des Konings,
Mijnheer/Mevrouw de Arbeidsauditeur,

Monsieur le Procureur général,
Monsieur le Procureur fédéral,
Monsieur/Madame le Procureur du Roi,
Monsieur/Madame l'Auditeur du travail,

BETREFT :

**Addendum bij de COL 7/2010 betreffende
de bijstand van een advocaat bij het eerste
politiehoor van een verdachte gelet
op de recente rechtspraak van het EHRM –
toelichting bij punt II.3 en II.4 en bijlage**

OBJET :

**Addendum à la COL 7/2010 concernant
l'assistance d'un avocat lors de la
première audition de police d'un suspect
compte tenu de la récente jurisprudence
de la CEDH – explications concernant les
points II.3 et II.4 et annexe**

I. Context

Talrijke vragen werden aan het College van procureurs-generaal gesteld met betrekking tot de omzendbrief COL 7/2010, inzonderheid wat de toepassing betreft van de hoofdstukken II/3 dat betrekking heeft op de opname van het verhoor, en II/4 dat de richtlijnen bevat met betrekking tot de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek.

Het is bijgevolg aangewezen enkele toelichtingen te verstrekken betreffende de draagwijdte van deze richtlijnen, en de bedoeling die aan de grondslag van de COL 7/2010 ligt te verduidelijken.

Het is echter nuttig vooreerst te onderstrepen dat de voorlopige richtlijnen van de COL7/2010 niet de bedoeling hebben vooruit te lopen op de rechtspraak en een juridisch standpunt in te nemen aangaande de bewijswaarde van een politieverhoor dat tot stand kwam zonder voorafgaand overleg of zonder bijstand van een advocaat noch over het procedureel gevolg ervan. De bedoeling van de omzendbrief berust in het zoeken naar pragmatische en mogelijke bewarende maatregelen teneinde enerzijds de rechten van verdediging en het eerlijk proces te waarborgen binnen de toepassing van de bestaande wetgeving (zie hoofdstuk II/4) en anderzijds de politiediensten in de mate dat de technische middelen voorhanden zijn en dit mogelijk maken een controlemiddel te verschaffen om de correctheid van het verloop van de ondervraging te kunnen aantonen zo dit nodig mocht blijken.

Het uitblijven van een wetswijziging om de ter sprake komende rechtspraak van het EHRM in het Belgisch strafprocesrecht om te zetten heeft tot toenemende rechtsonzekerheid geleid. Het zal echter enkel aan de wetgever toekomen zo snel mogelijk een correcte invulling te geven aan deze rechtspraak die tot meerdere sterk uiteenlopende interpretaties aanleiding geeft wat de invulling van de 'bijstand' van een advocaat betreft, en talrijke niet met elkaar overeenstemmende en zelfs tegenstrijdige acties heeft teweeg gebracht vanwege diverse gerechtelijke overheden.

Lokale initiatieven zijn ten sterkste af te raden nu de onzekerheid over de aan de rechtspraak van het EHRM te geven interpretatie enkel tot ongelijkheid kan leiden.

I. Contexte

De nombreuses questions ont été posées au Collège des procureurs généraux concernant la circulaire COL 7/2010, en particulier en ce qui concerne l'application des chapitres II/3, relatif à l'enregistrement de l'audition, et II/4, reprenant les directives concernant la mise en instruction.

Il s'indique par conséquent d'apporter quelques éclaircissements concernant le contenu de ces directives et de préciser la finalité qui est à la base de la COL 7/2010.

Mais par ailleurs, il est utile de souligner tout d'abord que les directives provisoires de la COL 7/2010 n'ont pas l'intention d'anticiper sur la jurisprudence ni d'adopter un point de vue juridique concernant la valeur probante d'une audition de police qui a eu lieu sans concertation préalable ou sans l'assistance d'un avocat, ni sur ses conséquences procédurales. L'objectif de la circulaire réside dans la recherche de mesures pragmatiques et conservatoires possibles, afin, d'une part, de garantir les droits de la défense et le procès équitable dans les limites de l'application de la législation existante (voir chapitre II/4) et, d'autre part, d'offrir aux services de police, dans la mesure où les moyens techniques sont disponibles et le permettent, un moyen de contrôle pour pouvoir démontrer, le cas échéant, la correction du déroulement de l'interrogatoire.

L'absence de modification légale pour transposer la jurisprudence de la CEDH abordée ici dans le droit belge de la procédure pénale a suscité une incertitude juridique croissante. Mais il appartiendra uniquement au législateur de prévoir au plus tôt une application correcte de cette jurisprudence, qui donne lieu à plusieurs interprétations fort divergentes quant au contenu de « l'assistance » d'un avocat et qui a engendré de nombreuses actions non coordonnées et même contradictoires de la part de diverses autorités judiciaires.

Les initiatives locales sont à déconseiller fortement, puisque l'incertitude sur l'interprétation à donner à la jurisprudence de la CEDH ne pourrait qu'aboutir à l'inégalité.

II. Met betrekking tot hoofdstuk II/3 inzake de opname van het verhoor

Gelet op het ernstig tekort aan middelen en bijgevolg de feitelijke onmogelijkheid om een video-opname met geluidsopname te kunnen verwezenlijken bij elke arrestatie werd niet geopteerd om deze opdracht zonder meer te geven aan de politiediensten. De COL 7/2010 opteerde integendeel om de aanbeveling inzake de opname van het verhoor aan twee beperkingen te onderwerpen, namelijk:

- De ernst van de misdrijven: namelijk voorrang te geven aan de opname ingeval van ernstige misdrijven waarbij prioriteit is te geven aan levensbeëindigende misdaden en niet correctionaliseerbare misdaden.
- Bij beperktheid van de werkingsmiddelen: namelijk ingeval van moeilijkheden om aan de aanbeveling te kunnen voldoen de procureur des Konings dadelijk op de hoogte te brengen.

De audiovisuele opname wordt enkel als controlemiddel aanbevolen weliswaar met een gerechtelijke finaliteit die ongetwijfeld kadert in de opdrachten van gerechtelijke politie. In elk geval wordt een volledig proces-verbaal van het verhoor opgesteld dat moet beantwoorden aan de vereisten van de wet op de voorlopige hechtenis en art. 47bis Sv. Er wordt hierbij aan herinnerd dat art. 112ter Sv slechts vereist dat het proces-verbaal de belangrijkste elementen van het onderhoud vermeldt waarbij eventueel de meest relevante passages worden overgeschreven. Deze werkwijze zou strijdig zijn met de wettelijke vereisten ingeval van vrijheidsbeneming waardoor van de toepassing van dit laatste artikel bij arrestatie moet afgezien worden. Bovendien zou de toepassing van art. 112ter Sv stuiten op een feitelijke onmogelijkheid gelet op het ontbreken van voldoende geëigende apparatuur.

Uit vele vragen bleek dat de omschrijving van de in acht te nemen ernst van de misdrijven te vaag zou zijn, en werd zelfs aangevoerd dat het gelijkheidsbeginsel zou geschonden worden. De omschrijving "levensbeëindigende misdaden" en "niet correctionaliseerbare misdaden" betreffen

II. Quant au chapitre II/3 relatif à l'enregistrement de l'audition

Vu la pénurie grave de moyens et, par conséquent, l'impossibilité matérielle de pouvoir réaliser un enregistrement vidéo et sonore à chaque arrestation, on n'a pas choisi de conférer cette mission simplement aux services de police. Or, la COL 7/2010 a choisi de soumettre la recommandation relative à l'enregistrement de l'audition à deux restrictions, à savoir :

- La gravité des infractions : il s'agit de donner priorité à l'enregistrement en cas d'infractions graves, en traitant les homicides et les crimes non correctionnalisables de manière prioritaire.
- En cas de manque de moyens de fonctionnement : notamment en cas de difficultés de satisfaire à la recommandation, informer le procureur du Roi sans délai.

L'enregistrement audiovisuel est seulement recommandé comme moyen de contrôle, fût-ce avec une finalité judiciaire, qui s'inscrit manifestement dans les missions de police judiciaire. En tous cas, il est dressé un procès-verbal complet de l'audition, qui doit répondre aux exigences de la loi sur la détention préventive et de l'art. 47 bis C.I.C. Il y a lieu de rappeler ici que l'art. 112 ter C.I.C. prévoit uniquement que le procès verbal reprend les principaux éléments de l'entretien et éventuellement une retranscription des passages les plus significatifs. Cette méthode de travail serait contraire aux exigences légales en cas de privation de liberté, de sorte qu'on devra renoncer à l'application de cet article en cas d'arrestation. En outre, l'application de l'art. 112 ter C.I.C. serait entravée par une impossibilité matérielle, vu l'absence de l'appareillage approprié et suffisant.

Il ressortait de beaucoup de questions que le libellé de la gravité des infractions à observer serait trop vague et il a même été allégué que le principe d'égalité serait violé. Les qualifications « homicides » et « crimes non correctionnalisables » concernent cependant

echter twee duidelijk omschreven en afgebakende domeinen waaraan voorrang is te geven. Wat de niet correctionaliseerbare misdaden betreft kan ten andere verwezen worden naar de opsomming opgenomen in het gewijzigde art. 2 van de wet op de verzachtende omstandigheden. Voor alle duidelijkheid wordt een opsomming van de niet correctionaliseerbare misdaden in bijlage gevoegd.

Indien de beschikbare apparatuur meer ruimte laat en mogelijk maakt meer ondervragingen op te nemen volgt uit de COL 7/2010 dat voorrang wordt gegeven in functie van de zwaarte van het misdrijf, waarbij de door de strafwet voorziene strafmaat een duidelijk hanteerbaar criterium uitmaakt. Bovendien volgt uit de COL 7/2010 dat bij twijfel contact wordt genomen met de procureur des Konings. Dat de audiovisuele opname bij voorrang als controlemiddel bij de zwaarste misdrijven wordt aangewend bij gemis aan voldoende technische middelen is een loutere toepassing van het proportionaliteitsbeginsel. De gebruikte apparatuur dient bijgevolg een opname weer te geven die het mogelijk maakt de ondervraging visueel en auditief te kunnen volgen. Er wordt geen andere technische vereiste gesteld.

deux domaines bien décrits et délimités, qui sont à privilégier. Pour ce qui concerne les crimes non correctionnalisables, il peut d'ailleurs être renvoyé à l'énumération reprise à l'art. 2, modifié, de la loi sur les circonstances atténuantes. Pour toute clarté, une énumération des crimes non correctionnalisables est jointe en annexe.

Si l'appareillage disponible laisse plus de place et permet d'enregistrer plus d'interrogatoires, il ressort de la COL 7/2010 que priorité est donnée en fonction de la gravité de l'infraction, où la peine prévue dans la loi pénale constitue un critère clairement utilisable. En outre, il ressort de la COL 7/2010 qu'en cas de doute, le procureur du Roi sera contacté. Le fait que l'enregistrement audiovisuel est utilisé par priorité pour les infractions les plus graves à défaut de moyens techniques suffisants, relève de la simple application du principe de proportionnalité. Par conséquent, l'appareillage utilisé doit reproduire un enregistrement qui permet de suivre l'interrogatoire de façon visuelle et auditive. Il n'y a pas d'autres exigences techniques.

III. Met betrekking tot hoofdstuk II/4 inzake de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek

1. De vraag met betrekking tot de motivering van het aanhoudingsmandaat

Deze aanbeveling van de COL 7/2010 heeft de bedoeling enkel de aandacht erop te vestigen dat indien mogelijk het aanhoudingsmandaat best kan gemotiveerd worden op grond van de andere bewijselementen dan het initieel politieverhoor dat zonder bijstand van een advocaat plaats vond.

Er wordt geen standpunt ingenomen over de uiteindelijke waarde die aan dit initieel verhoor zal gegeven worden door de bodemrechter in het licht van de volledige procedure. Er kan hierbij echter wel verwezen worden naar hetgeen verder wordt uiteen gezet met betrekking tot de doorwerking van de eerste verklaring die aan de politie werd afgelegd zonder bijstand van een advocaat gedurende de verdere strafprocedure.

III. Quant au chapitre II/4 relatif à la mise en instruction

1. La question concernant la motivation du mandat d'arrêt

Cette recommandation de la COL 7/2010 ne vise qu'à attirer l'attention sur le fait qu'il y a lieu, si possible, de motiver le mandat d'arrêt sur la base des autres éléments de preuve que l'audition de police initiale qui avait lieu sans l'assistance d'un avocat.

Aucune position n'est prise quant à la valeur finale que le juge du fond attachera à cette audition initiale à la lumière de la procédure dans son ensemble. Il peut toutefois être fait référence à ce qui est exposé plus loin sur l'incidence de la première déclaration faite à la police sans l'assistance d'un avocat, pendant la suite de la procédure pénale.

Deze loutere aanbeveling dient echter niet opgenomen te worden in de geschreven vordering tot instellen van het gerechtelijk onderzoek. In voorkomend geval kan de procureur des Konings de materiële bewijzen kort opsommen in zijn vordering.

Toutefois, cette simple recommandation ne doit pas être reprise dans la réquisition écrite de mise à l'instruction. Le cas échéant, le procureur du Roi peut résumer les preuves matérielles dans sa réquisition.

2. De vraag met betrekking tot het overgaan tot een nieuw verhoor nadat betrokkene overleg heeft gehad met zijn of een toegewezen advocaat

Deze vraag heeft enkel tot doel binnen de huidige proceduremogelijkheden de inverdenkinggestelde de kans te bieden, met kennis van zaken en in volle vrijheid zijn verdediging te organiseren, door de gelegenheid te geven een nieuwe verklaring af te leggen nadat hij/zij een advocaat heeft geraadpleegd, wat in elk geval mogelijk is na betekening van het aanhoudingsmandaat. De mogelijkheid wordt zo geboden aan betrokkene om zijn verdedigingsstrategie te wijzigen. Bij dat nieuw verhoor wordt uiteraard akte genomen van het feit dat betrokkene overleg heeft gehad met zijn advocaat.

Teneinde betrokkene beter in te lichten van zijn rechten tijdens de strafprocedure en eenvormigheid na te streven binnen het opsporingsonderzoek wordt aanbevolen de mededeling voorzien bij art. 47bis, 1, b Sv, namelijk "Hij kan vragen dat een bepaalde opsporingshandeling wordt verricht of een bepaald verhoor wordt afgenomen" aan te vullen met de mededeling:

"Ik wijs er u tevens op dat u na overleg met uw raadsman de mogelijkheid heeft om een nieuw verhoor te vragen en – indien u onder aanhoudingsbevel zou geplaatst worden – de mogelijkheid heeft om een samenvattend verhoor te vragen conform artikel 22 lid 3 van de wet betreffende de voorlopige hechtenis, zijnde een verhoor door de onderzoeksrechter dat door uw raadsman kan bijgewoond worden".

Met betrekking tot deze problematiek is het van belang te wijzen op de rechtspraak van het EHRM die de schending van het eerlijk proces in verband brengt met de doorwerking van die eerste verklaring – bij de politie afgelegd zonder overleg met een advocaat – tijdens het gehele verdere onderzoek, zodat ze de volledige verdedigingsstrategie van betrokkene kan

2. La question concernant la nouvelle audition après que l'intéressé ait pu consulter son avocat ou l'avocat lui désigné

Cette question a pour unique objet d'offrir à l'inculpé, dans la limite des possibilités de procédure actuelles, la chance d'organiser sa défense, en connaissance de cause et en toute liberté, en lui donnant l'occasion de faire une nouvelle déclaration après qu'il/elle ait consulté un avocat, ce qui sera en tout cas possible après la signification du mandat d'arrêt. La possibilité est ainsi créée pour l'intéressé de changer sa stratégie de défense. Il est évident que, lors de cette nouvelle audition, acte sera pris du fait que l'intéressé a consulté son avocat.

Afin de mieux informer l'intéressé sur ses droits pendant la procédure pénale et de tendre à l'uniformité dans le cadre de l'information, il est recommandé de compléter la communication prévue à l'art. 47 bis, 1, b, C.I.C., à savoir « Elle peut demander qu'il soit procédé à tel acte d'information ou telle audition » par la communication : "Je vous signale également qu'après concertation avec votre conseil, vous avez la possibilité de demander une nouvelle audition et – si vous êtes placé sous mandat d'arrêt – vous avez la possibilité de demander un interrogatoire récapitulatif conformément à l'article 22, 3e alinéa, de la loi relative à la détention préventive, soit une audition par le juge d'instruction, à laquelle votre conseil peut assister".

En ce qui concerne cette problématique, il importe d'attirer l'attention sur la jurisprudence de la CEDH, qui met la violation du procès équitable en rapport avec l'incidence de cette première déclaration – faite à la police sans l'assistance d'un avocat – pendant l'entièreté de l'instruction, de sorte qu'elle pourra contrecarrer la complète stratégie de défense de l'intéressé et

doorkruisen, en het niet meer mogelijk zou zijn een andere verklaring of visie weer te geven. Om die reden wordt gevraagd het nieuw verhoor te baseren op de elementen van het dossier en niet te verwijzen naar het initieel politieverhoor.

De vraag naar een nieuw verhoor nadat de betrokkene ondertussen overleg heeft kunnen plegen met zijn advocaat komt hier aan tegemoet en is precies ingegeven vanuit de zorg te waken over de rechten van verdediging en het recht op een eerlijk proces zodat de doorwerking van de eerste verklaring gerelativeerd kan worden en elke betrokkene de kans krijgt om zijn verdedigingsstrategie te herzien. Uit geen enkel arrest van het EHRM blijkt immers dat de strafprocedure niet zou kunnen hersteld worden of dat het gerechtelijk onderzoek niet zou kunnen verder gezet worden

Deze bijkomende garantie naar een eerlijk proces kadert bovendien in de bestaande strafrechtspleging. Het openbaar ministerie behoudt immers gedurende het ganse strafproces een algemene verantwoordelijkheid voor de goede afloop van de rechtspleging en voor het eerbiedigen van de regels van openbare orde die het proces beheersen. Het heeft op elk ogenblik het recht vorderingen te richten tot de rechter (Beginselen van strafrechtspleging, R. DECLERCO, Kluwer 4de editie 2007, nr. 383.). De inverdenkinggestelde heeft eveneens de mogelijkheid gedurende het gerechtelijk onderzoek te verzoeken dat bijkomende onderzoekshandelingen worden verricht, of een samenvattende ondervraging te vragen op grond van art. 22, derde lid WVH. Art. 47bis 1.b) Sv. bepaalt ten andere dat de persoon die verhoord wordt « *kan vragen dat een bepaalde opsporingshandeling wordt verricht of een bepaald verhoor wordt afgenomen* ».

De COL 7/2010 neemt geen standpunt in over de bewijswaarde van deze of gene verklaring. De uiteindelijke beoordeling van het recht op een eerlijk proces zal uiteraard slechts op het einde van de procedure kunnen gemaakt worden en betreft een beoordeling die de feitenrechter telkens in concreto zal moeten maken. Het Hof van Cassatie stelde in het kader van deze problematiek reeds meermaals dat de bewijswaardering slechts op het einde van het proces kan doorgevoerd worden waar de strafprocedure in haar geheel getoetst wordt aan de vereisten van een eerlijk proces.

qu'il ne serait plus possible de rendre une autre déclaration ou vision. Pour cette raison, il est demandé de fonder la nouvelle audition sur les éléments du dossier et de ne pas renvoyer à l'audition de police initiale.

La demande d'une nouvelle audition après que l'intéressé a entre-temps pu consulter un avocat, y donne suite et est précisément inspirée par le souci de veiller au respect des droits de défense et au droit à un procès équitable, de sorte que l'incidence de la première déclaration pourra être relativisée et que tout intéressé aura la possibilité de revoir sa stratégie de défense. En effet, il ne ressort d'aucun arrêt de la CEDH que la procédure pénale ne pourrait être réparée ou que l'instruction ne pourrait être continuée.

Cette garantie supplémentaire d'un procès équitable cadre en outre avec la procédure pénale existante. Le ministère public garde, en effet, pendant l'ensemble de la procédure pénale, une responsabilité générale de la bonne fin de la procédure et du respect des règles d'ordre public qui régissent le procès. Il dispose à tout moment du droit d'adresser des réquisitions au juge (*Beginselen van strafrechtspleging*, R. DECLERCO, Kluwer, 4e édition, 2007, n° 383.). L'inculpé a aussi la possibilité, durant l'instruction judiciaire, de demander l'accomplissement d'actes d'instruction complémentaires ou un interrogatoire récapitulatif en vertu de l'art. 22, 3e alinéa, LDP. L'art. 47 bis 1.b) C.I.C. dispose d'ailleurs que la personne interrogée « *peut demander qu'il soit procédé à tel acte d'information ou telle audition* ».

La COL 7/2010 ne prend pas de position sur la valeur probante de l'une ou l'autre déclaration. L'appréciation finale du droit à un procès équitable ne pourra évidemment être faite qu'à la fin de la procédure et il s'agit d'une appréciation que le juge du fond devra faire concrètement, au cas par cas. Dans le cadre de cette problématique, la Cour de cassation a déjà souligné à plusieurs reprises que l'appréciation de la preuve ne peut être effectuée qu'à la fin du procès, où l'ensemble de la procédure pénale est confrontée aux exigences du procès équitable.

Er kan ten andere verwezen worden naar het recent arrest van 1 juni 2010 van het EHRM inzake Gäfgen / Duitsland¹ waaruit volgt dat zelfs ingeval van miskennis van het absoluut verbod van art. 3 EVRM op foltering en een onmenselijke en vernederende behandeling, de rechter zich toch kon baseren op de nieuwe verklaringen (bekenntnissen) die betrokkene ter terechtzitting aflegde en de procedure bijgevolg hersteld kon worden.

In dit verband is het van belang te wijzen op de taak van de onderzoeksrechter zoals bepaald in art 55 W.Sv. Deze dient alle mogelijke maatregelen te nemen opdat de rechtscollages in staat zouden zijn bij de behandeling ten gronde, met kennis van zaken uitspraak te doen waarbij deze tevens moeten kunnen oordelen dat het eerlijk proces werd gegarandeerd.

Uiteindelijk is het nuttig in herinnering te brengen dat het Hof van Cassatie op 23 juni 2010 heeft gesteld dat geen enkele bepaling van het EVRM of van het interne recht de bijstand van een advocaat vereist ingeval een persoon spontaan aangifte wenst te doen van een door hem/haar gepleegd misdrijf².

Il peut d'ailleurs être renvoyé à l'arrêt récent du 1er juin 2010 de la CEDH en cause de Gäfgen/Allemagne¹, dont il résulte que, même en méconnaissance de l'interdiction absolue de l'art. 3 CEDH de la torture et des traitements inhumains et dégradants, le juge pouvait, malgré tout, se baser sur les nouvelles déclarations (aveux) faites par l'intéressé à l'audition et que, par conséquent, la procédure pouvait être réparée.

À ce sujet, il est important d'attirer l'attention sur la tâche du juge d'instruction, prévue à l'art. 55 C.I.C. Celui-ci doit prendre toutes les mesures nécessaires à permettre aux juridictions, lors de l'examen du fond, de statuer en connaissance de cause, ainsi que de juger que le procès équitable a été garanti.

Enfin, il est utile de rappeler que le 23 juin 2010, la Cour de cassation a considéré qu'aucune disposition de la CEDH ni de droit interne n'oblige l'assistance d'un avocat lorsqu'une personne souhaite révéler spontanément l'existence d'une infraction qu'elle aurait commise.²

¹ Grote Kamer EHRM, 1 juni 2010, Gäfgen v. Duitsland, Appl. N° 22978/05.

¹ Grande Chambre CEDH, 1er juin 2010, Gäfgen c. Allemagne, Req. n° 22978/05

² Cass. Arr. van 23 juni 2010, P.10.1009.F/1.

² Cass., arr. du 23 juin 2010, P.10.1009.F/1.

Brussel, 14 juli 2010.

Bruxelles, le 14 juillet 2010.

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Luik, Voorzitter van het College van procureurs-
generaal,

Le procureur général près la cour d'appel à
Liège, Président du Collège des procureurs
généraux,

Cédric VISART de BOCARME

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Gent,

Le procureur général près la cour d'appel à
Gand,

Frank SCHINS

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Antwerpen,

Le procureur général près la cour d'appel à
Anvers,

Yves LIEGEOIS

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Bergen,

Le procureur général près la cour d'appel à
Mons,

Claude MICHAUX

De procureur-generaal bij het hof van beroep te
Brussel,

Le procureur général près la cour d'appel à
Bruxelles,

Marc de le COURT

BIJLAGE

- Aanranding van de eerbaarheid en verkrachting die de dood hebben veroorzaakt (art. 376 Swb.)
- Doodslag (art. 393 Swb.)
- Moord (art. 394 Swb.)
- Oudermoord, kindermoord, vergiftiging (art. 395, 396 en 397 Swb.)
- Lichamelijke of psychische folteringen op minderjarige, kwetsbaar persoon, ..., door ouder, persoon die gezag heeft, ... (art. 417ter 3^e lid 1° Swb.)
- lichamelijke of psychische folteringen die de dood hebben veroorzaakt zonder het oogmerk om te doden (art. 417ter 3e lid 2° Swb.)
- Doodslag om diefstal te vergemakkelijken (art. 475 Swb.)
- Brandstichting in een bewoond huis met de dood tot gevolg (art. 518 Swb.)
- Doodslag gepleegd om de vernieling te vergemakkelijken of om de straffeloosheid ervan te verzekeren (art. 532 Swb.)

ANNEXE

- l'attentat à la pudeur et le viol ayant causé la mort (art. 376 C.P.) ;
- le meurtre (art. 393 C.P.) ;
- l'assassinat (art. 394 C.P.) ;
- le parricide, l'infanticide, l'empoisonnement (art. 395, 396 et 397 C.P.) ;
- les tortures physiques ou psychiques envers mineur, personne vulnérable... par parent, autorité ...(art. 417ter al. 3-1° C.P.) ;
- les tortures physiques ou psychiques qui ont entraîné la mort sans intention de la donner (art. 417ter al. 3-2° C.P.) ;
- le meurtre pour faciliter le vol (art. 475 C.P.) ;
- l'incendie dans une maison habitée ayant entraîné la mort (art. 518 C.P.) ;
- le meurtre commis pour faciliter la destruction ou en assurer l'impunité (art. 532 C.P.),